

Немачки социолог Волфганг Штрек о савременој и будућој Левици

У својој анализи Штрек наглашава да Левица прво мора разјаснити свој **однос према националној држави**. То је једина политичка творевина која истински може бити демократизована. Ако се демократија види као могућност губитника у капиталистичкој „игри на срећу“ да своје губитке у друштвеној прерасподели исправе кроз процес политичке мобилизације – онда је јасно да се демократизација не може остварити преношењем надлежности националне државе на светско тржиште или наднационалне власти које по правилу не подлежу демократској контроли.

Политика прерасподеле може се остварити само у оквиру националне државе. У глобалном друштву постоје донације (Бил Гејтса и њему сличних) али не и приходи од пореза. „Глобално управљање“ није и не може бити демократско. Изнад националних држава постоји само слободно тржиште које чине велике корпорације слободне да раде шта хоће и технократи из организација као што су ММФ и ЕУ. Када говоримо о ЕУ, важно је да имамо у виду да је она већ на самом почетку замишљена тако да онемогућава демократизацију или да је омогућава на нивоу ирелевантних референдума, као што је онај о померању часовника на пролеће и јесен.

Пуно се говори о томе да је током читаве историје национална држава била одговорна за претерану употребу силе и успостављање недемократског облика власти, за агресивност у спољној и ауторитарност у унутрашњој политици. То је бајка која, међутим, престаје да се спомиње чим се приближимо причи о будућој заједничкој европској држави – тада европљани дају све од себе да њу, као замену за систем националних држава у Европи, представе као мирољубиву и демократску.

А националне државе уопште не морају да одговарају поменутом опису – треба само бацити поглед на скандинавске земље, Швајцарску или земље ЕУ од 1945 до 1970. Агресивне су у приципу само империјалне државе које не допуштају осмостаљивање покорених народа или улазе у сукоб са другим империјама. И националне које имају амбицију да постану империјалне.

У јеку смо дискусије о томе да ли левица треба да се бави **економским или културолошким питањима**. То питање настало је у време сметених левичара који су 90-тих пројектовали такозвани „Трећи пут“. Тада је левица постала про-глобалистичка и својим бирачима више није могла

понудити заштиту од тржишних сила. Уместо тога, она се окренула пропагирању либерално-слободарских идеја, такозваних „пост-материјалистичких“ вредности, које су тада биле у тренду. То је довело до цепања њене базе: „Нови слободари“, на једној страни, оставили су иза себе економска питања и кренули у правцу „Зелених“, док су на другој, традиционални гласачи левице подвргнути процесу преваспитавања у коме је од њих захтевано да одобре начине понашања који су им били страни, неразумљиви и чак неморални. Многи су због тога престали да учествују у политици, док су други прешли у табор десних радикала.

Већина Немца руководи се принципом „живи и пусти друге да живе“ – уколико се и други тако односе према њима. Они су пре за то да „свако може да ради шта хоће, све док ме оставља на миру“, него за некакву културу „слављења разлика“, која се спроводи одозго и која прожима све: од једноумне, антитрадиционалистичке, либералне медијске елите до сваког тренутака свакодневице. Левица стога мора престати да се бави чишћењем јавног мњења од ставова који гледано из „зелене“ перспективе нису довољно „шарени“ и посао моралног преваспитавања грађана препустити Зеленима. Изузетак су крајње десничарске идеологије мржње против којих се мора борити и где на располагању стоје и одређена законска средства.

Левица мора отићи више „улево“ и почети се борити пре свега за умножавање јавних добара - добара која свима подједнако стоје на располагању. Она се мора суочити са драматичним недостатком социјалне инфраструктуре – од градског превоза до школства, али и са све већим раскораком између градова у успону и провинције у заостајању, проблемима смањења дугова општина, децентрализације одлучивања, јачања квалификационе структуре анемичне државне управе, инвестирања везаног за климатске промене, подстицања задружних и другин неконвенционалних облика производње и сл. Ради се о некаквом „радикалном анти-капитализму“ који никако не може ићи са догмом о „буџетској равнотежи“ и политиком „стежања каиша“. А стиче се утисак да је многима још увек у првом плану питање алтернативних сексуалних понашања. И поред свега, простора за оптимизам свакако има.